

Едгар Ізерманн

Президент Вищого суду землі у відставці

Практика судової медіації по цивільним та комерційним справам

Семінар у співпраці з Асоціацією суддів України у Львові 21.03.2019 року

Як функціонує судова медіація в Німеччині? Що її відрізняє від традиційного судового розгляду?

Для самої судової медіації, тобто для дій медіатора, законодавчого врегулювання не передбачено. Законодавче врегулювання міститься в Цивільному процесуальному кодексі (§§ 278, 278a ЦПК¹) і лише з того приводу, як медіація має бути інтегрована в загальний судовий розгляд. Тобто йдеться про те, як же ж в суді на практиці функціонує взаємодія судового розгляду (на підставі відповідного законодавчого врегулювання) та процедури медіації (без законодавчого врегулювання).

Це я намагатимусь пояснити в подальшому та крок за кроком.

1. Судове провадження із розгляду справи та процедура медіації

Процесуальний кодекс передбачає для цивільного позову, який надходить до суду, дві можливості – традиційний судовий розгляд в рамках процесу або альтернативне владнання спору через процедуру медіації. З цього приводу, спершу, рішення приймає той суддя, який має бути для відповідного цивільно-процесуального розгляду так званим процесуальним суддею.

Спочатку він повинен запропонувати сторонам справи, які приймають участь в «його» справі, вирішити конфлікт мирним шляхом. Також й у так званого процесуального судді сторони можуть, згідно із законом, вирішити їх суперечку шляхом укладання мирової угоди. Якщо справа не доходить до її завершення через укладання мирової угоди, то суддя може запропонувати сторонам провести подальший розгляд справи у вигляді медіації за участі судді-медіатора. До деталей цієї процедури я повернусь згодом.

Суддя-медіатор є зовсім іншим суддею, який взагалі не мав відношення до власно судового провадження по відповідній справі. Це дуже важливий аспект для сприйняття його та судової медіації сторонами конфлікту.

Якщо пропозиція змінити форму розгляду справи не буде прийнята сторонами, то все залишається в рамках цивільно-процесуального розгляду та згідно із діючими для цього нормами. Якщо сторони погодились на запропоновану їм судову медіацію, зміна форми розгляду має бути чітко визначеною з правової точки зору. Розгляд справи згідно із процесуальним законом не здійснюється далі. Іншими словами: для цивільного процесу на підставі відповідної ухвали настає період затишшя.

Матеріали справи передаються до судової канцелярії, яка працює із судьями-медіаторами. Вона передає справу судді-медіатору для подальшого її опрацювання. Процедура медіації розпочинається. Наочно кажучи: мапа процесуальної справи перетворюється у мапу медіаційної справи.

¹ **Стаття 278 абз. 5 ЦПК:**

Суд може звернути увагу сторін провадження на можливість проведення розгляду із примирення, а також на інші спроби із досягнення примирення за допомогою визначеного для цього судді, який не має повноважень на прийняття рішення (примирний суддя). Примирний суддя може застосовувати будь-які методики для владання конфлікту, включаючи медіацію. *(примітка перекладача)*

¹ **Стаття 278a ЦПК:**

(1) Суд може запропонувати сторонам процедуру медіації або інший спосіб розгляду для позасудового владання конфлікту.

(2) Якщо сторони провадження вирішують прийняти участь в медіації або іншому способі розгляду справи для позасудового владання конфлікту, то суд приймає розпорядження про призупинення судового розгляду. *(примітка перекладача)*

Якщо медіація була успішною, то провадження в цілому є завершеним із укладенням в рамках медіації відповідної домовленості. Мапа справи закривається в суді. Якщо медіація не призвела до успіху, оскільки не було досягнуто відповідної домовленості, то суддя-медіатор завершує процедуру медіації і повертає мапу справи до процесуального судді, який повноважний на її розгляд. В свою чергу цей суддя продовжує розгляд справи з того етапу, на якому вона перебувала перед її передачею до медіатора. У підсумку в подальшому справа буде завершена шляхом прийняття рішення по суті спірної справи або ж будуть вчинені інші дії для завершення її розгляду.

2. План розподілу справ в суді для суддів, які розглядають справи в рамках судового процесу, та для суддів-медіаторів

Кожний суд в Німеччині перед початком року діяльності приймає «План розподілу справ», в якому зокрема визначається які судді розглядатимуть ті чи інші види справ і хто їх замінюватиме у разі необхідності. Все це є наслідком дії в Німеччині конституційного принципу «законного судді», завдяки якому ще до початку розгляду справи визначається відповідна компетенція. Сторони не можуть обирати собі суддю.

Якщо у відповідному суді пропонується медіація, то має бути визначено, який із колег-суддів буде займатися процедурами медіації. Якщо таких суддів декілька, то має бути також визначено, хто з них та у який спосіб отримуватиме відповідні провадження. З огляду на те, що відповідний суддя, який ще й діє як суддя-медіатор, не займається медіацією на всі 100%, також має бути врегульовано, яка частка діяльності такого судді буде визначена для таких проваджень, наприклад 10% або 20%. Всю іншу частку обсягу його діяльності він присвячуватиме іншим «звичайним» цивільним провадженням як процесуальний суддя.

В якості судді-медіатора зазвичай діють саме ті колеги, які пройшли для цього відповідне спеціальне навчання. Передусім вони проходять навчання із відповідних технік комунікації (активне вислуховування, техніка запитань, аналіз конфлікту, ведення розмови, модерація результату).

3. Деталі, які стосуються зміни порядку розгляду

Чи буде справа передана до судді-медіатора, знаходиться виключно у вільному рішенні з боку процесуального судді. Закон визначає, що саме це питання обговорюється перед початком процесуального розгляду справи. Але також за погодженням із сторонами є можливим, що матеріали справи можуть бути передані судді-медіатору і на більш пізній стадії процесу. Саме цим зазвичай користуються у тих ситуаціях, якщо сторони в рамках їх спору дійсно зайшли у глухий кут і суддя, який розглядає справу, так само вважає – з огляду на стан доказів по справі –, що альтернативний шлях для пошуку рішення дійсно є слухним і доцільним. Не існує жодних обов'язкових норм з приводу того, які ж саме галузі права вважаються придатними для використання такої моделі як медіація.

Рішення процесуального судді стосовно передачі провадження до його колеги як судді-медіатора не залежить від згоди сторін. Пропозиція стосовно зміни порядку розгляду є, згідно із нашим процесуальним кодексом, законодавчо врегульованим інструментом керування процесом.

Процесуальний суддя повідомляє сторонам про його намір передати провадження до відділу медіацій судової канцелярії і надає їм можливість висловити їх позицію з цього приводу. При цьому їм надаються різноманітні інформації про процедуру медіації. Сторони так само не мають права вимагати визначити їм певного конкретного суддю-медіатора. Якщо сторона заявить переконливі заперечення проти проведення процедури медіації, то від передачі справи треба відмовитись, оскільки проведення процедури медіації всупереч із заявленою волею однієї із сторін не має жодного практичного сенсу. Також і суддя-медіатор може відмовити у подальшому здійсненні розгляду в рамках медіації, якщо у нього виникають сумніви щодо придатності справи для цієї процедури.

Якщо ж не існує жодних принципових заперечень або ж якщо такі були усунуті шляхом надання пояснень, то приймається коротка ухвала про передачу справи. У її обґрунтуванні потреби не має. Скарга проти такої ухвали не допускається з процесуальної точки зору (вже існують відповідні судові рішення, яка підтверджують таку позицію у цьому питанні). Іншими словами: справа опиняється на столі судді-медіатора. Там вона розглядається далі.

4. Статус судді-медіатора в рамках процедури

Процесуальний суддя підкорений вимогам закону і права. Для нього передусім чинними є відповіді загальні процесуальні положення. Суддя-медіатор **не** підкорений дії процесуального права. В цій його функції як модератор він допомагає сторонам під час пошуку ними шляхів вирішення їх конфлікту, передусім в рамках спільної розмови. При цьому в першу чергу діє загальне ремесло медіації.

Цей статус в якості медіатора одночасно означає для нього, що суддя-медіатор не може робити під час процедури жодних висловлювань стосовно правових питань. Звісно ж він повинен залишатись юристом-професіоналом. Це сприяє посиленню довіри з боку сторін до нього як до особи. Але він не має виступати ані консультантом із правових питань, ані в якості тієї особи, яка має останнє слово з точки зору права.

З огляду на те, що в рамках процедури медіації на перший план виступає автономія сторін, то в першу чергу йдеться про врівноваження їх інтересів, а не про те, хто з них має рацію. Саме тому суддя-медіатор повинен залишатись осторонь із його правовою оцінкою справи. Про неї взагалі тут не йдеться. В іншому випадку сенс медіації втрачається. В іншому випадку медіатор наноситиме шкоду його нейтральності як посередника.

Але невелике значення права в рамках медіації все ж має свої межі. Медіатор не діє у повністю вільному від права просторі. Його підкорення закону і праву набудатиме значення у тому випадку, якщо сторони з точки зору їх намірів щодо результатів процедури мають намір рухатись або вже рухаються за рамками правового поля у вигляді закону і права. Якщо в рамках спілкування виникає загроза, що результат порушуватиме обов'язкові норми права, то суддя-медіатор зобов'язаний на це вказати. Тобто він повинен чітко визначати межі медіації. Якщо ж сторони намагаються залишатись із їх намірами, то він може відмовитись від співучасті в процедурі та припинити проведення медіації.

5. Організаційні рамкові передумови

а) Підготовка судді-медіатора

Суддя, який діє в якості медіатора, не мусить мати такий самий обсяг відомостей про зміст правового спору, як процесуальний суддя. Він не мусить наперед перевіряти всі предметні та правові деталі справи. Він лише інформує себе в рамках підготовки завдяки короткому знайомству із матеріалами справи, що ж є предметом провадження і саме задля того, аби дослідити справжній потенціал конфлікту (підстави, рівень ескалації, можливий вплив спору на особистісні та економічні стосунки). Зазвичай таке ознайомлення триває до двох годин. Таким чином він достатньо підготував себе для модерації розмовою, оскільки саму розмову сторони ведуть цілком автономно.

б) Призначення дати та часу проведення процедури медіації

Про дату та час процедури домовляються, тобто вони не призначаються односторонньо. Таким чином сторони не отримують формального виклику, як це робить процесуальний суддя, викликаючи на формальне судове засідання. Суддя-медіатор пропонує сторонам декілька альтернативних дат на їх вибір. Якщо домовленість про дату досягнута, то про неї робиться неформальне повідомлення, в якому зазначається домовлена між сторонами та медіатором дата та час.

в) Вибір приміщення для медіації

Цей аспект можливо на перший погляд викличе деяке здивування. Але особливості перебігу процедури медіації свідчать про те, що вибір приміщення для засідання має практичне значення та сенс.

В залі судових засідань панує жорсткий ієрархічний, заздалегідь визначений порядок. Судді, сторони та свідки мають відповідно відведені для них столи. У старих судових приміщеннях стіл суддів, навіть для розгляду цивільних справ, стоїть на невисокому подіумі. У такій спосіб наголошувалось на особливій владній позиції суду.

У багатьох сучасних будинках судів, щонайменше для цивільних процесів, вже все змінено. Але інша конфігурація приміщення є особливо важливою і необхідною для проведення суддею-медіатором процедури медіації. Вона повинна уможливити хід бесіди «на одному рівні» і цим самим сприяти підвищенню ймовірної готовності до досягнення домовленості. Сторони повинні мати змогу без ускладнень звертатись одна до іншої. Тому приміщення для медіації повинно пропонувати зовсім іншу атмосферу. Воно має бути меншим за розмірами ніж зала для судових засідань. Часто таке приміщення устатковується картинами та рослинами. Учасники сидять за круглим або ж овальним столом. Нерідко в засіданні пропонуються напої або кава та чай. Примирний суддя одягнений у звичайний повсякденний одяг, жодних суддівських мантії. Тобто навіть зовнішня форма має бути прорахована.

6. Процедура медіації

а) Початок засідання

На початку класичного судового засідання всі учасники, за виключенням суддів, вже знаходяться в приміщенні та займають відведені їм місця. Коли до зали заходить суддя, присутні встають і знову сідають після того, як суддя зайняв своє місце.

Зовсім інший перебіг спостерігається у випадку судді-медіатора. Він вітається рукостисканням із присутніми біля відкритих дверей приміщення для проведення медіації і знайомиться з ними. Потім учасники на запрошення та на власний розсуд займають місця за столом. Суддя-медіатор сідає за стіл останнім.

б) Учасники засідання

Також і з точки зору кола учасників засідання існують відмінності між засіданнями в присутності процесуального судді та примирного судді.

В рамках класичного процесу панує однозначно визначений порядок: той, хто не є стороною, тобто позивачем або відповідачем, зазвичай є свідком або експертом. Вони потрапляють до зали судового засідання спершу у тому випадку, якщо проводиться їх заслуховування. Інші треті особи можуть спостерігати за розглядом відкритої для відвідування справи як глядачі.

Засідання в рамках процедури медіації **не** є публічним. Це є дуже важливою відмінністю від класичного судового засідання і також спрямоване на посилення аспекту довірливості в рамках процедури. Така форма засідання вважається важливою перевагою і діє на користь всіх учасників. Сторони повинні мати можливість для вільного спілкування в рамках медіації, не відволікаючись на жадібне спостереження за перебігом розгляду з боку глядачів. Це сприяє відкритості в розмові та в обміні думками стосовно спірних питань із протилежною стороною.

Але: треті особи можуть в рамках медіації приймати в ній участь як учасники розмови. Але на це мають погодитись всі залучені до медіації. Це може мати особливе значення у тому випадку, якщо завдяки цьому можуть бути враховані фахові або особистісні сфери, які мають особливий вплив на суперечку. Саме у такий спосіб можна спростити пошук позитивного рішення. Приклад: комерсант прибуває на засідання із бухгалтером, який

обізнаний із деталями балансу. Власник автомобільного СТО приводить із собою техніка. У разі розгляду сімейної суперечки участь приймають родичі і допомагають віднайти рішення на тривалу перспективу.

в) Перебіг процедури

Також і перебіг самої процедури є відмінним. В рамках засідання за участі процесуального судді сторони можуть говорити, якщо суддя надає їм відповідний дозвіл. Він закриває засідання, якщо він вважає, що справа достатнім чином була обговорена.

Зовсім іншим чином відбувається медіація. Не медіатор знаходиться у центрі подій, а самі сторони. Все починається із відкриттям спілкування. Суддя-медіатор повинен лише турбуватись про розтиснену атмосферу спілкування. Саме тому тут все починається із класичного початкового запитання медіатора: «Що має бути обговорене і хто бажає розпочати?»

З цієї стадії медіатор обмежується лише модеруванням розмови між сторонами. Він наводить основоположні правила. Для самого медіатора діє принцип «все-сторонності». Це означає дотримання однаково відчутної дистанції до обох сторін. Медіатор допомагає сторонам краще зрозуміти протилежну сторону та краще формулювати власну позицію. Для сторін діє інше основоположне правило: ніхто не перериває іншого учасника, ніхто не висловлює образ. Медіатор втручається, якщо це правило порушується.

Також медіатор домовляється із учасниками медіації про структуру перебігу процедури медіації (визначення тем, з'ясування наявних інтересів, розробка та оцінка варіантів рішень, значення самостійного врегулювання конфлікту). Він наголошує на тому, що йдеться не про досягнення перемоги або ж про поразку, а йдеться про креативний пошук спільного рішення внаслідок взаємних поступок. Його активна роль передусім полягає у тому, щоби допомогти сторонам у тому разі, якщо медіатор помічає, що одна із сторін не зовсім правильно зрозуміла іншу.

Останній аспект перебігу процедури медіації: медіатор не сам закриває засідання. Він спершу питає, чи всі пункти суперечки опрацьовані. Якщо він отримує позитивну відповідь, то він може завершити засідання.

г) Тривалість процедури

Велика перевага вирішення спору завдяки медіації полягає у заощадженні фактору часу.

Тривалість розгляду у медіатора як правило становить від двох до трьох годин. Це пояснюється тією обставиною, що процедура медіації здійснюється лише із тими сторонами, які висловили їх готовність на це. Така готовність звісно впливає на перебіг процедури і цим самим на її тривалість. Але зокрема у сфері комерційних спорів зустрічаються провадження, які тривають декілька днів, оскільки зміст та обсяг спору є дуже значний.

І нарешті, під час визначення дати та часу засідання також існують відмінності від судового розгляду справи. В останньому випадку іноді лише через декілька місяців або навіть пізніше може бути призначена дата та час засідання. І навпаки, дата та час засідання у судді-медіатора зазвичай призначаються через 6 – 8 тижнів після надходження до нього матеріалів справи. І ця обставина додатково пояснює, чому процедура медіації вважається більш привабливою.

7. Завершення процедури

Процедура медіації може бути завершена на будь-якій стадії, зокрема якщо не буде досягнута домовленість. Суддя-медіатор у такому разі припиняє засідання. Він повертає матеріали справи процесуальному судді. Якщо ж сторони за допомогою модерації з боку судді-медіатора дійшли спільної думки і знайшли рішення, то результат має бути зафіксований.

Важливим є також те, щоби для заключної фази у розпорядженні учасників було достатньо часу. Медіація дійсно буде успішною лише у тому разі, якщо її результат призводить до довготривалого задоволення сторін. Тому домовлені права та обов'язки учасників повинні бути сформульовані настільки конкретно, наскільки це можливо. Мають бути врегульовані дійсно всі спірні пункти. Адже результат медіації повинен стати надійною основою для кращого співіснування у майбутньому. Може йтися про персональні відносини між сторонами. Може йтися про економічні відносини та справи, але також й про кращу та ефективну співпрацю між залученими підприємствами.

а) Завершення процедури укладенням остаточної домовленості

Самим розумним завершенням процедури є згода сторін у вигляді конкретно сформульованої остаточної домовленості. Вона має вносити ясність у спір або усунути невизначеність між сторонами стосовно правових відносин між ними, передусім шляхом взаємних поступок. З правової точки зору йдеться про мирову угоду згідно із загальним цивільним правом. Хоча учасники є вільними в рамках їх приватної автономії, зокрема стосовно визначення змісту медіаційної угоди. Звісно приватна автономія не є безмежною. Якщо мирова угода суперечить, наприклад, законодавчим заборонам або ж добрим звичаям, то вона є нікчемною. На цю обставину суддя-медіатор повинен завжди звертати увагу сторін.

б) Форма остаточної домовленості

В принципі, домовленість може бути досягнута без дотримання певної форми. Але все ж треба нагально рекомендувати учасникам медіації фіксувати досягнуту домовленість письмово. Це сприяє створенню так потрібного учасникам зрозумілого і точно змісту домовленості. Ще більш важливим є те, що письмова форма утворює можливість пізнішого точного доведення змісту досягнутої домовленості, зокрема для забезпечення реалізації домовлених прав.

Спеціальне виключення із свободи форми робиться у тому випадку, якщо сам закон передбачає особливу письмову форму для певної домовленості між сторонами (як в Німеччині, наприклад, у випадку завірення факту передачі земельної ділянки або прав на земельну ділянку).

в) Обов'язковий зміст остаточної домовленості

Що ж має бути змістом остаточної домовленості з тим, щоби вона мала сенс? Має бути чітко зрозумілим, хто з ким та про що домовились та врегулювали. Це в свою чергу означає: Спочатку мають бути вичерпно зазначені учасники, сторони договору. Також обов'язковим є прояснення питання, які точно вимоги вирішуються завдяки цій домовленості. Взаємні зобов'язання також мають бути викладені дуже точно. Із використаних при цьому формулювань має однозначно впливати – хто, що та до якого строку повинен виконати.

Приклад 1: розмір суми, яка має бути сплачена, час виплати, банківські рахунки

Приклад 2: перелік усунутих недоліків у будинку, час виконання.

Також має бути недвозначно зазначено, що домовленістю є вирішений весь спір. Також й у цьому випадку треба слідкувати за дотриманням точності формулювань з тим, щоби пізніше уникнути можливих суперечок.

Приклад 1: «Цим самим є вирішеними всі взаємні вимоги між сторонами домовленості «А» та «Б».

Приклад 2: «Цим самим всі взаємні вимоги між сторонами згідно із договором підряду від ... (номер замовлення) є вирішеними».

У разі формулювання зобов'язань завжди треба ставити наступне контрольне запитання: чи може бути домовлене реалізоване у разі розгляду спору «звичайним» судом? Це має бути

забезпечено саме для того, аби забезпечити обов'язковість результату завершення медіації.

Також є доцільним врегулювати питання, хто та які нестиме витрати по провадженню. Як правило у такому випадку йдеться лише про судові витрати. Власні витрати (на адвоката) кожна із сторін несе сама.

Також вважаються можливим – в залежності від змісту справи – й врегулювання випадків, якщо існують сумніви щодо того, чи виконають сторони їх зобов'язання згідно із домовленістю у передбачений час. Якщо йдеться саме про це, то треба додатково включити у зміст домовленості, наприклад, договірні штрафи або нарахування відсотків.

Обов'язкова для сторін домовленість має, в решті решт, бути **підписана** її сторонами (не обов'язково з боку медіатора).

8. Реалізація прав на підставі остаточної домовленості

Остаточна домовленість має сенс лише у тому випадку, якщо закріплені в ній права дійсно можуть бути реалізовані. Чим конкретнішою, визначеною та повноцінною є така домовленість, тим менше проблем може виникнути.

Набутий в Німеччині досвід свідчить про те, що укладені в рамках медіації договори найчастіше за все виконуються у відповідності із домовленим. Це співпадає із самою ідеєю медіації. Сторони добровільно прийняли участь в медіації. Вони добровільно та спільно знайшли відповідне рішення та зафіксували його. Результат медіації не був підготовлений та наданий сторонам ззовні. Цим самим вони вирішили спільну суперечку та досягли мети медіації, якої вони добровільно прагнули.

З огляду на ці обставини учасники медіації як правило готові реалізувати знайдене ними рішення. Саме в цьому й полягає визнана перевага медіації. Але все ж іноді можуть виникати проблеми. З цього приводу я звернуся до двох варіантів.

а) Колишні правові вимоги/нові правові вимоги

Остаточною домовленістю визначається врегулювання старого правового спору. Цей спір є завершений. Тобто виникненню вимог на підставі ранішніх спірних відносин протистоїть результат медіації. Ця домовленість утворює нові правові відносини на базі результату медіації. Спір, який був причиною медіації не відновлюється. Завдяки домовленості попередні правові відносини були змінені. Вирішальними є визначені в домовленості правила. Вони є новою правовою базою для відносин між сторонами. Це призводить до того, що йдеться лише про права, які виникають на підставі медіаційної домовленості. Вони (зазвичай) легко можуть бути реалізовані і за допомогою суду. Суд (новий), до якого відбувається звернення, вказуватиме на те, що ж було домовлено і що таким чином вважається вирішеним.

б) Здатність остаточної домовленості до її виконання

Більш кращим шляхом, ніж наведений вище, є створення передумов для здатності відповідної домовленості до її виконання. Нове законодавче регулювання в Німеччині наразі є досить простим. Згідно з § 278 абз. 6 ЦПК² сторони передають процесуальному судді досягнутий за участі судді-медіатора результат. Цей суддя в свою чергу ухвалює на підставі їх заяви відповідну увалу із відображенням результату медіації, в якій також наводяться всі деталі домовленості в рамках медіації. Завдяки цій формальній ухвалі

² Стаття 278 абз. 6 ЦПК:

...

(6) ¹Судова мирова угода може бути також укладена таким чином, що сторони подають суду письмову пропозицію мирової угоди або приймають від суду письмову пропозицію мирової угоди шляхом надання суду письмової згоди на неї. ²Суд затверджує її укладання та зміст укладеної згідно із реченням 1 угоди шляхом прийняття ухвали. ³Відповідно застосовується § 164. (примітка перекладача)

процесуального судді з'являється здатний до виконання титул, який відповідає відповідним положення процесуального закону. У такий спосіб закладається гарантія того, що власник відповідних прав на підставі медіаційної домовленості може забезпечити їх виконання.

9. Спір після спору

Якщо сторона в рамках нового провадження звертається до процесуального судді із такою ж самою вимогою, яка вже була врегульована у медіаційній домовленості, то суддя повинен прийняти рішення із зазначенням стороні про те, що її вимога є безпідставною, оскільки її реалізації протистоїть досягнута раніше домовленість. З іншого боку, про нечинність остаточної домовленості, яка була укладена як мирова угода, можна стверджувати у всякому випадку, якщо йдеться про відсутність згоди сторін (приклад: оскарження з огляду введення в оману) або якщо стверджується про суперечність домовленості добрим звичаям. Зазвичай такі твердження мають незначні шанси на успіх. Адже сторони узгоджено досягли домовленості, а на правові сумніви щодо її чинності мав би вказати суддя-медіатор. Тобто все залежатиме від стану доказової бази.

Якщо остаточна домовленість, врегульована у мировій угоді, була підтверджена ухвалою суду і цим самим з'явився здатний до виконання титул, не існує жодних подальших засобів правового оскарження проти змісту цієї ухвали. Вона «стоїть». Можна лише вимагати виправлення можливих недоліків, якщо, наприклад, відіграють роль якісь мовні невизначеності. Тобто тут діють ті ж самі правила, як й у випадку виправлення неправильно складеного протоколу.

10. Підсумковий огляд

Іншими словами: також й процедура медіації може ефективно завершувати конфлікти. Результат я можу викласти наводячи три наступних фактори:

Фактор 1. Самостійне врегулювання конфлікту сторонами виступає на перший план також й у сфері судової медіації. Ви не отримуєте «чужого результату» (рішення по суті справи), а саме те угоду, про яку ви домовились.

Фактор 2. Репутація юстиції та зокрема судді. Його професійний досвід у владнанні спорів цінується і є корисним для його нової ролі в якості судді-медіатора. Тому багато учасників проваджень надають перевагу медіації в суді, у порівнянні із медіацією на вільному ринку.

Фактор 3. Можливість отримати результат медіації у вигляді його підтвердження прийнятою процесуальним суддею ухвалою і цим самим отримати здатний до виконання титул, що в свою чергу надає медіації практичний сенс на користь для сторін провадження.